

Sygn. akt IV KKN 546/97

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2002 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Prezes Lech Paprzycki (przewodniczący)

SSN Lidia Misiurkiewicz (spr.)

SSN Jacek Sobczak

Protokolant: Anna Błachnio-Parzych

w sprawie **M. Z.**

oskarżonej z art. 178 § 1 dkk w zw. z art. 25 § 2 dkk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 2 sierpnia 2002 r.

kasacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Wojewódzkiego w N.

z dnia 7 kwietnia 1997 r., sygn. akt II Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w N.

z dnia 4 lutego 1997 r., sygn. akt II K [...]

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego w N. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w związku z art. 101 § 2 i 3 kk postępowanie wobec M. Z. a w odniesieniu**

- do M. S. w związku z art. 435 kpk – umarza; zwalnia oskarżyciela prywatnego S. F. od kosztów sądowych w sprawie;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata J. R. – Kancelaria Adwokacka w W. 500 (pięćset) złotych opłaty za udział obrońcy z urzędu – M. Z. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym**

U Z A S A D N I E N I E

M. Z. i M. S. oskarżone zostały o to, że „w dniu 29 października 1995 r. w K. rejonu n. publicznie powiedziały do oskarżyciela prywatnego (S. F.), że wychował on syna na złodzieja i bandytę, który siedział w więzieniu, co jest nieprawdą, przy czym oskarżona M. Z. miała w stopniu znacznym ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem” – to jest o przestępstwo z art. 178 § 1 kk z 1969 r. przy czym w odniesieniu do M. Z. w związku z art. 25 § 2 kk z 1969 r.

Sąd Rejonowy w N., wyrokiem z dnia 4 lutego 1997 r. sygn. akt II K [...], na podstawie art. 27 § 1, 29 § 1 – kk z 1969 r. i art. 361 § 1 kpk z 1969 r. postępowanie wobec obu oskarżonych warunkowo umorzył na okres jednego roku próby.

Od powyższego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonych kwestionując ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku i w konsekwencji winę obu oskarżonych, wnioskując ich uniewinnienie.

Sąd Wojewódzki w N., wyrokiem z dnia 7 kwietnia 1997 r. sygn. akt II Ka [...], po rozpoznaniu sprawy obu oskarżonych z powodu apelacji wniesionej przez ich obrońcę, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Powyższy wyrok Sądu Wojewódzkiego zaskarżył, w trybie kasacji, obrońca M. Z. (kasacja M. S. wobec nieuiszczenia opłaty od kasacji została

pozostawiona bez biegu - k 155), i zarzucając mające wpływ na treść wyroku naruszenie prawa, a to:

1) art. 155 § 1 i 3 kpk (z 1969 r.) poprzez pominięcie wniosków dowodowych mających wykazać niewinność oskarżonej i bezpodstawność pomówień oskarżyciela i jego rodziny i naruszenie zasady zakazu antycypacji dowodów,

2) art. 3 § 1 i art. 4 § 1 kpk (z 1969 r.) poprzez dowolną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego sprawy i bezkrytyczne oparcie się „na wyjaśnieniach i zeznaniach świadków” oskarżenia włącznie z oskarżycielem prywatnym, pomimo istotnych dla oceny ich wiarygodności podanych sprzeczności mających istotne znaczenie dla sprawy,

3) art. 357 i 372 kpk poprzez pominięcie ustaleń w zakresie godziny popełnienia występku przez oskarżoną podanej przez oskarżyciela prywatnego – S. F. w zeznaniach w nawiązaniu do dowodów wnioskowanych przez oskarżoną M. S.,

wniósł – o „uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go orzeczenia Sądu Rejonowego w N. z dnia 4.02.1997 r. sygn. akt II K [...] i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Nie wdając się w ocenę zasadności podniesionych w kasacji zarzutów, zaskarżony wyrok w całości, tak w odniesieniu do M. Z. jak i – z urzędu – z przyczyn określonych w art. 435 kpk – wobec M. S. podlega uchyleniu niezależnie od granic kasacji i wpływu podniesionych w niej uchybień na treść tego orzeczenia, z powodu przewidzianego w art. 439 § 1 pkt 2 kpk.

Sąd Wojewódzki w N. – jako sąd odwoławczy orzekał w składzie jednego sędziego sądu rejonowego – delegowanego do sądu wojewódzkiego, a więc z oczywistą obrazą art. 24 § 2 usp z 1985 r. (obecnie art. 46 § 2 usp z 2001 r.), co stanowiło uchybienie w postaci nienależytej obsady sądu, o którym mowa

w art. 388 pkt 2 kpk z 1969 r. (obecnie art. 439 § 1 pkt 2 kpk). Artykuł 24 § 2 usp z 1985 r. stanowi, że sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądownego. Natomiast z treści zdania drugiego wynika, że Minister Sprawiedliwości może przyznać sędziemu sądu rejonowego, delegowanemu do sądu wojewódzkiego, prawo przewodniczenia w sprawach rozpoznawanych przez ten Sąd w **pierwszej instancji** w składzie jednego sędziego i dwóch ławników oraz w składzie jednego sędziego.

Nie ulega wątpliwości, że sąd wojewódzki (następnie okręgowy) jako sąd pierwszej instancji nie orzekał w składzie jednoosobowym (art. 19 § 1 i 20 § 1 kpk z 1969 r.), co bynajmniej nie oznacza, że sędzia rejonowy mógł orzekać jednoosobowo w sądzie wojewódzkim w postępowaniu odwoławczym w oparciu o przepis art. 429 § 1-3 kpk z 1969 r. Taka ewentualna wykładnia art. 24 § 2 usp z 1985 r. prowadziła do absurdu.

Pamiętać však należy, że art. 24 § 2 usp nie odnosi się tylko do sędziów orzekających w postępowaniu karnym, ale dotyczy również postępowania cywilnego, w którym to postępowaniu w pierwszej instancji było i jest przewidziane orzekanie w składzie jednoosobowym.

Nie można więc przekładać ustawowego zakazu orzekania przez sąd wojewódzki (okręgowy) w postępowaniu karnym w składzie jednoosobowym w pierwszej instancji na dopuszczalność orzekania w takim składzie przez sędziego rejonowego delegowanego do sądu wojewódzkiego (okręgowego) – w postępowaniu odwoławczym.

Z tych też powodów należało, wobec bezwzględnej przyczyny odwoławczej, uchylić zaskarżony wyrok w stosunku do M. Z. a w związku z treścią art. 435 kpk również w odniesieniu do M. S..

Z uwagi na to, że w odniesieniu do obu oskarżonych zachodzi nadto okoliczność wyłączająca postępowanie wymieniona w art. 17 § 1 pkt 6 kpk (przedawnienie – w związku z art. 101 § 2 i 3 kk) – należało również uchylić

wyrok Sądu Rejonowego w N. utrzymany w mocy zaskarżonym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 101 § 2 i 3 kk postępowanie w odniesieniu do M. Z. i M. S. (w związku z art. 435 kpk) umorzyć.

Jednocześnie Sąd Najwyższy uznał za celowe zwolnić oskarżyciela prywatnego – S. F. od kosztów sądowych w sprawie.

Przewodniczący: Prezes SN (Lech Paprzycki)

Sędziowie: SSN (Lidia Misiurkiewicz)

SSN (Jacek Sobczak)